

Disputatio juridica inauguralis de inventario haereditario

<https://hdl.handle.net/1874/345235>

DISPUTATIO JURIDICA
IN A U G U R A L I S,
D E
INVENTARIO HÆREDITARIO,

Q U A M,

ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Auctoritate Magnifici D. Rectoris,

M. JOHANNIS LEUSDEN,

Philosophiæ Doctoris, & Linguae Sanctæ in Illustri
Academia Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON

*Amplissimi Senatûs Academici consensu, & Nobilissimæ
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisque in UTROQUE JURE Honoribus & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum Examine subijcit

WILHELMUS GUALTERUS VAN WARMVLIET, Ultraj.

A. D. 16. OCTOBRIIS hora locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clō lcc xciii.

Prænobili ac venerando VIRO,
D. JOHANNI FREDERICO
A B E E D E N,
generis splendore, fumosisque
imaginibus conspicuo, Doctri-
næ Euangelicæ, quæ secun-
dum pietatem est, præconi fi-
delissimo in *Maarzen* / Affini
amantissimo.

U T E T
JOACHIMO FREDERICO
à W A R M V L I E T,
S. S. Theologiæ Studiofo, fra-
tri germano, intimo, dilectif-
simoque.

Hanc Disputationem Juridicam

D. D. D.

W. G. v. WARMVLIET.

L. B. S.

Um adspiro tandem ad lauream Doctorem, quam generosa decet ambire pectora, Candidato mihi volupe fuit de Inventario Hæreditario materiam seligere, non inutilem juri atque foro, & hoc ævo haud incognitum; in cuius disputatione breviter adornanda, operam in sequentibus S. S. loco; utinam in Summi gloriam commune bonum, meum, meorumque commodum! sic mecum, amice Lector, vive atque Vale.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS
DE
INVENTARIO HÆREDITARIO.

§. I.

Inventarii (etsi non satis latina vox est, certe non ab eruditis recepta) dictio- nem retinebimus: quia usu valet; alio- quin accuratius Repertorium dixerim Jcti argumento in *l. 7. ff. d. adm. int.* ubi infit, *Tutor qui repertorium non fe- cit* (quod vulgo inventarium vocant) &c. Est inventarium ab invenio, quasi in rem venio, prehendo, *εὑρίσκω*; Reper- torium à reperio, quod sonat iterum prehendo amissum recipio, ut repertum sit quasi repartum, & quidem conando aut tentando, ac unum casus sit & fortunæ; alterum con- filii, artis & industriæ; sicut non temere cum aliis Naso di- stinxit, quando sic erumpit,

Tunc es quasita per omnes
Nata mihi terras? tu non inventa reperta es,
Lullus erat levior

Nobis licebit, ut sit communiter, vocibus uti promiscue.

§. II.

Inventarium itaque sive repertorium *d. l. 7. l. 1. §. 3. ff. d. tut. & ration. distr.* (appellatum alibi synopsis, *l. 5. §. 12. ff. d. bon. eor. q. sub. tut. v. cur. rerum libellus l. 9. §. 3. ff. d. jur. dot. ἀνάρησις l. 15. ff. d. reb. aut. jud. poss. bonorum indago l. 7. Cod. d. bon. proscr. adnotatio l. 2. C. d. bon. vacant. noticia l. ult. C. eod.) finitur, legitima inquisitorum & repertorum descriptio; vel
ut*

ut ex Græco reddit *Tholos. in syntagm. univ. jur. lib. 46. cap. 3. n. 2.* assertio vel descriptio ejus inquisiti, quod potuit inveniri, & velut index est rerum memoriz causa.

§. III.

Inventarii hujus usus non increber est: siquidem in variis varie, quorum notabilia per transennam demonstrasse sufficiet, frequentari solitus: Ecce enim usufructu gavifuri in scripturam redigunt fruendas res, ut inde possit apparere, an, & quatenus peiores eas fecerint *l. 1. §. 4. ff. usufr. quem. cav.* Mulier ea, quæ præter dotem in dominium mariti inferebat, olim in libellum, ab eo subscribendum, conjiciebat, ut constaret illata esse, nec si quandoque separatio fiat, negarentur *d. l. 9. §. 3. ff. d. jur. dot.* Creditores si in possessionem rerum debitoris mittantur. *d. l. 15. ff. d. reb. aut jud. poss.* Curatores ventri dati *l. 1. §. 26. ff. d. ventr. in poss. mitt.* Curatores furiosi *l. 7. C. d. cur. fur. v. pr.* similiter mandatis cavetur, intra annum requirendorum bona obsignari, ut si redierint, & se purgaverint, integram rem suam habeant. *l. ult. ff. d. req. v. abs. damn.* quæque Fiscus incorporaturus est *d. l. ult. Cod. d. bon. vacant.* Tandem Episcopi quoque sunt munia, pecunias pio relictas arbitrio, gestis intervenientibus, earum quantitatem, & tempus, quo eas susceperit, apud Rectorem Provinciæ publicare *l. 28. C. d. Ep. & Cler.* pari ratione, ut non nihil ex Canonum jure admisceam, si quispiam Episcoporum de hac luce migraverit, vel (quod absit) pro suis fuerit remotus excessibus, omnia, quæ repta fuerint, facto Inventario subtiliter describantur, moneute Gregorio *cap. charitatem 45. caus. 12. q. 2.* Sed dum maxime frequens ac solenne Inventarium est *Hæreditarium*, illud paulo attentius excutiemus, quantum pote breviter.

§. IV.

Definiri tribus poterit verbis; legitima bonorum *defuncti descriptio* *l. ult. Cod. d. jur. delib. junct. l. 7. ff. d. adm. tut.* quæ suis quæque locis patebunt singula inferius. Jus, quod creticenis antiquæ loco successisse, de qua *Ulp. 3. fragm. tit. 22.* ne circa ea longi simus, pervulgatum. Favor quo prædicto re-

medio & jure deliberandi sufficientius cautiusque consulatur hæredi adeunti, si tamen solemnia haud neglexerit ad unguem omnia: esse namque non pauca secundum leges observanda, satis claret: etenim in consiciendo Inventario spectatur (1.) tempus (2.) res (3.) personæ.

§. V.

Primum quod attinet, inchoandum est repertorium intra xxx. dies, & absolvendum intra lx, numerandos ab apertura tabularum & scientia delatæ hæreditatis *d. l. fin. §. 2. d. jur. delib.* non vero aditæ hæreditatis, evincente *D. Fachineo controuv. lib. 4. cap. 35.* sufficit tamen intra tres menses compleatur, etsi non intra xxx dies inceptum *d. §. 2. D. Zoes ad. d. tit. n. 6.* sed si res sint in diversis territoriis dissitæ, intra annum *d. l. fin. §. 2. 3.* vel longius: *Clar. Huber præl. ad. ff. tit. d. jur. delib.* nam hodie tempus inchoandi consumandique Inventarii moribus non agnoscitur, si credimus *Sandio, decis. Fris. lib. 4. tit. 12. def. 2.* sed totum secundum leges loci consicitur. *Amplissimus Curia Præses D. a Someren de jur. nov. cap. 6. sect. 2. n. 5. & cap. 7. n. 1.* danturque xl. dies ab impetratione diplomatis, petendi a Principis supremo senatu, *Groenew. ad. l. ult. §. 12. n. 1.* sive a Curia *Sand. ibid. def. 1. Christm. ad. ll. Mechl. tit. 16. art. 51. n. 2.* quo tamen obtento, adhuc hæredi integrum fore variare, & simpliciter hæredem se gerere, juris nulla ratio obstat: nam qui adit hæreditatem sub inventario, is certe cupit & vult esse hæres, licet sub illa inventarii qualitate, quæ qualitas si non subsistit, manet si vult simpliciter heres: deinde nonnunquam Prætor variantem non repellit, & consilium mutantis non aspernatur, loquente Papiniano in *l. 8. ff. d. collat. bon.* quem & ipsum cum aliis Jctis sententiam mutasse, patet ex fine *l. 6. ff. d. serv. export.* Præsertim si id non fiat, uti certe non fit hic, in alterius injuriam per *l. 74. l. 75. ff. d. reg. jur.* juxta quod judicatum refert *Sand. ibid. def. 3.* porro quicquid id rationabile mores admiserint, ut cognatus, qui adire simpliciter paratus est, hæredi scripto cognatove propinquiore, per inventarium adeunti, præferatur, eumque excludat, idque ut fiat, diplomati seu rescripto

pto inferi soleat *Gudel. d. jur. noviss. lib. 2. cap. 18. sub fin.* id tamen non esse permissum marito, judicatum est apud *Negstad. supr. Cur. decis. 7.* vereorque, ne contra beneficium, adire pure de patriæ meæ statuto obtineat, ut ex manuscriptis disco piissimi parentis, olim summi Trajectensium Dicasterii Senatoris, *vis ès àyions. vid. de Oudomant. van Utrecht heroe- rende het beneficium van Inventaris/ add. Zyp. not. jur. B. lib. 6. ad fin.*

§. VI.

Secundo loco veniunt res, quas esse in individuo omnes exacte enumerandas, describendas cum lege ratio dicat: siue sint corporales siue incorporales, mobiles, siue immobiles, siue Testatoris propriæ, & in ejus bonis fuerint, siue alienæ, quæ tamen in hæreditate inveniuntur, ut res ex bonis defuncti, ut puta depositæ, mutuo acceptæ, pignori datæ defuncto, vel precariæ *d. §. 2.* quia & hæ res petitione hæreditatis veniunt *l. 19. ff. d. hered. petit.* Imo etiam fructuum & aliarum accessionum, quæ provenire post mortem Testatoris, debet haberi ratio *Coras. tr. d. Invent. n. 23.* & quæ debentur testatori *Tholos. syntag. d. lib. 3. cap. n. 7.* alioquin enim datur licentia creditoribus & legatariis, si majorem putaverint substantiam à defuncto relictam, quam hæres in inventario annotaverit, quibus voluerit legitimis modis, quod superfluum est, approbare, & per tormenta servorum hæreditariorum vel sacramenta illius, si probationes defecerint, ut si aliquid hæredes surripuerint, celaverint, vel amovendum curaverint, postquam fuerint convicti in duplū hoc restituere, vel hæreditatis quantitati computare compellantur. *d. l. 1. §. 10. arg. l. 104. ff. de legat. 1.* hinc optime fecerit, suadente Pereſio *ad C. b. 1. n. 9.* hæres, si per Notarium protestationem inventarii capiti vel calci inserat, ut si quæ ponenda sunt, quæ posita non fuerunt, & si quæ posita sunt, quæ poni non debuerunt, nullum sibi præjudicium creare velit: nam hæc protestatio non solum hæredi, sed & creditoribus conducit; hæredi, quia cum à mala fide excusat; creditoribus, quatenus postea res omissæ inseruntur. *Montic. tr. d. Invent. n. 53. add. Mich. Grass. loc. infr. alleg. ubi citat*
juxta

juxta *Montic.* & alibi *Roland. Angel. Peres. tr. d. Invent.* in quos tamen nunquam incidi. Equidem dolus malus apprime noxius evadet iisdem: nam vel altero tanto, ut dictum, puniuntur, si res omiserint scientes *d. §. 10. Peres. ad Cod. h. t. n. 16. Zoes. h. t. n. 22.* vel beneficio legis indigni declarantur, eoque privandi, *Fachin. 4. contrav. 37. Grass. ibid. qu. 12.* ut tamen non utroque, id est, & duplo & amissione beneficii plectantur, quemadmodum cum Sandio disputat *Huber. diēt. tit. ff. sane eos pro puris habendos simplicibusve hæredibus, rerum judicatarum non vili autoritate retulit Sand. lib. 4. decis. Fris. tit. 12. defn. 5. Zipp. not. jur. belg. lib. 6. ad fin. confer Christ. ad ll. Mechl. tit. 16. art. 43.* nec aliud dicendum, si omnino non hæredes repertorium fecerint, negligentia spreteve beneficii, ut infra latius; cujus necessitas an, & quatenus remitti queat, posterioris futurum curæ est. Denique monendum est, expedire ut juxta quæ in bonis inque credito reliquit defunctus, ejusdem debita adnotentur; Id quod à prudente fiet si non necessario, quia debita non tam in bonis defunctorum, quam quidem creditorum sunt, saltem tutius, ne illum, ut alibi Poëta;

Expectata seges vanis eludit avenis.

v. Grass. recept. sent. vol. 2. art. Inventarium heredit. qu. xi. n. 2.

§. VII.

Tertia personarum consideratio est; requiritur namque (1) ut repertorium, quo tanto certior sit ejus fides, sub præsentia Tabellionum, seu Notariorum fiat d. §. 2. l. ult. qui §. dum modo plurium, mox unius mentionem habet, disquirunt de numero; sunt qui pluralem exigunt, per l. 12. ff. de test. l. 24. Cod. d. adm. tut. Nov. 1. cap. 2. §. 1. plurimi singulari, & rectius excommuni sententia, contenti. D. Zoes. h. n. 7. Amad. Eckholt. ad ff. h. t. n. 7. certe Tabellio (quem chartularium Judicem appellavit Menochius d. præsumpt. lib. 2. præf. 78. n. 1. Scribam Livius 1. decad. lib. 2. §. 4.) quum persona sit publica §. 3. Inst. d. adopt. Theoph. ibid. siue servus publicus l. 18. ff. d. adopt. quod omnibus servire teneatur, si desque

desque ejus & probitas publice spectata sit, qualis Irenaei illius, viri spectabilis, Tribuni & Notarii l. 61. *Cod. d. Decur.* (nam solebat conjuncta esse cum Notariatu potestas Tribunitia, aut primiceriatus, ut ex Cassiodoro, aliisque *Rosin. Antiq. Rom. lib. 7. cap. ult. ubi V.*) sat plenam factorus est fidem, arg. l. 21. *Cod. ad leg. Corn. d. fals.* ut plures adhiberi, hæreditatis devitando sumtu, superfluum censerī debeat. Secundo necessarium est, evocari quoque Creditores, legatarios aliosve quorum interest, eorumve procuratores, ut intersint certo die, & loco quo inventarium conficitur, ad ejusdem, ut ajunt Practici, *Interinimentum*; quod est declaratio Curiae, qua hæc Inventarium factum approbat, & audito consensu creditorum, juramentoque hæredis indulget beneficium legis; qui si noti fuerint, nominatim vocandi, alias generaliter per programma, *Zoesl. b. n. 8.* loco autem Creditorum absentium succedat præsentia testium locupletum & bonæ opinionis, juxta *auth. sed cum. Cod. ad l. Fab. dist. nov. 1. cap. 2. §. 1.* Tertiò requiritur, ut hæres subscriptionem supponat, significantem & quantitatem rerum, & quod nulla malignitate circa eas, ab eo facta vel facienda res apud eum remaneant: vel si ignarus sit litterarum, vel scribere præpediatur, specialis Tabularius ad hoc solum adhibeatur, antea tamen manu hæredis præposito venerabili, sive, ut synopsis Basilicorum vertit, *adorabile Hub. ad. d. Ta. ff. ubi v.*) signo i. e. crucis d. §. 2. l. ult. *Cod. b. t.* cujus tamen omissionem non vitare inventarium, communis est receptum: quin levium solemnitarum, addo ego, inanium & superstitiosarum, cujusmodi est ista *crucis*, defectus regulariter actum non vitiet, arg. l. 1. §. fin. ff. de *Ventr. insp.* quicquid Christianum delirent apponi, *Petr. Gregor. Tholos. Syntag. lib. 46. cap. 3. n. 9.* non minus, quam instrumentum a Notario.

(— — Cui litera verbum est,

Quique notis linguam superet cursumque loquentis,)

compositum, religiosa Numinis mentione (quam nunquam usquam lex præscripsit v. *Nov. 44. Nov. 47. cap. 1.*) vacare

potest, nequaquam obstantibus *Nov. 90. pr. l. 1. l. 2. Cod. d. offic. Præsec. Præ. Af. l. 3. C. d. V. 7. E. Nov. 6. pr. &c. Hoenon. qu. & controu. Forster. & al. ad pr. 7.* quin tamen eam introducere posse Magistratum, ob maiorem Dei altitonantis verecundiam, argumento sunt, quæ cum aliis tradidit ad dictam epigraphen à πᾶν Juris antecessor *Cypr. Regn. ab Oosterga Cens. Belg.* sane licet more Regionis pie forent observandæ ejusmodi formulæ, vel usu potius in nostratum ultimis elogiis recepto, metuo venerabile JEHOVÆ nomen iis plus nimium temerari, saltem in vanum, quod tam enixe Decalogus vetuit, accipi.

§. V I I I.

Ubi autem prædicta erunt ritè peracta, vel non examusim observata, luculenti, nobilesque sequuntur effectus (quorum testante *Grasso ibid. qu. 15. Montic.* non sine maximo cruciatu *LXX.* collegit) commodi incommodi, quos deinde ordo exigit brevioribus scrutari.

§. I X.

Commoda spectant Inventarium tum captum, tum impletum; captum ubi fuerit, res jubet, ut creditores molestiam hæredi creare aut inquietare eundem caveant. *d. l. ult. §. 1.* veruntamen si conveniatur hæres, non qua talis, sed tanquam simplex possessor reali judicio, quia illud competit contra quemvis possessorem, *l. 41. §. 1. ff. d. re. judic.* recte fiet interpellatio, pendente etiam dilatione faciendi inventarii; Item si pro legatis ad pias causas, puta pro solvendis iis pauperibus, qui fame premuntur: vel pro sumtibus in funere faciendis, aliisque necessariis impensis, quæ moram non patiuntur, interpelletur *d. l. ult. §. 9.* Addunt, & conveniri hoc tempore pro male ablatiis a Testatore repetendis, pro deposito recuperando, vel commodato, ne pereat, quod datum est. *arg. l. 1. §. 9. ff. si cui plus quam per leg. Falcid.* quæ etsi omnino non temnenda sit doctrina *Syntag. Tholos. d. 1. n. 20. 21.* gravior tamen eam per omnia amplecti, per ea quæ disputat *Fachin. lib. 6. cap. 27.* sicut interim hæredi quoque integrum erit, creditoribus emergentibus secundum

juris

juris ordinem, quatenus vires ferunt hæreditariæ, satisfacere, five in pecunia, five in rebus in solutum dandis. *d. l. ult. §. 5. 6.* si nempe non adsit pecunia sufficiens. *Fachin. controv. lib. 4. cap. 39.* quo casu aliud pro alio invito creditori solvi poterit, contra ordinarii Juris tenorem. *Peres. ad Cod. d. t. n. 11.* modo liquidus satis sit ille ordo. add. *Christ. ad ll. Mechl. tit. 16. art. 51. in add. n. 23. vers. sed an possit Diss. Argent. ad Cons. Britan. art. 515. gl. 1. n. 4.* (ubi dicit hodie non licere cuilibet venienti solvere *v. Gasp. Thesaur. qu. for. lib. 2. qu. 16. n. 16. 17.* quando nec ab aliis, postea supervenientibus conveniri posset: dummodo ne sciens plures esse, eos studio præterire, ac malitiose quosdam ex integro præferre voluerit *D. D. ad d. §. 4. l. ult. Cod. b. t. facit d. l. 1. ff. si cui plus quam per leg. Falcid.* sed hi legatarios aut creditores, quos ipsi præcedere debuissent, compellare jubentur; in quem usum condictio est ex *d. l. ult. §. 7. 8.* nam si creditores de *πρωτοπαξία* contendant, palam est, hæredem ejus rei non esse arbitrum, sed ad judicem recurrendum, uti in hæc verba eleganter *Cl. Hub. in prælect. ad Tit. Inst. d. hered. qu. & diff. n. 7.*

Cæterum fructus Inventarii eo, quo par est, modo peracti, plures sunt: inter commoda palmarium est 1. quod hæredes repertorio confecto non modo legatariis, sed nec creditoribus ultra vires hæreditarias teneantur: ne dum lucrum facere sperant, in damnum incidant; cum alioquin hæredes ex defuncti persona obligari constet *d. l. ult. §. 4. eod.* quamobrem Inventarium dicitur *Beneficium*, & contra antiquas Juris regulas *l. 10. Cod. b. t. l. 33. ff. solut. matr.* quibus hæredes obstringebantur omnibus creditoribus hæreditariis, etiamsi hæreditas non sit solvendo, velut ex ipso contractu & facto defuncti, qui obligationem & actionem, qua illis teneri ceperat, in hæredem suum transmittit *D. Vinn. ad §. 5. Inst. d. oblig. q. 9. ex contr. Secundum* Inventarii beneficium reponitur in eo, quod hæres ea, quæ defunctus sibi debuit, per confusionem non amittat, ut alioquin fieret: sed perinde suum, ut reliqui creditores, servare possit *d. l. ult. §. 9. l. 6.*

Cod. ad leg. Falcid. Inducit enim Inventarii confectio quandam bonorum possessionem, seu potius separationem, eoque rem reducit, quasi hæreditas adita non esset; excepta actione pænali: pæna enim ad lucrum tendit, quod in detrimentum aliorum hæredi conservari durum foret, uti uon abs re hæc est cautela *D. Zoes. ad h. t. d. jur. delib. n. 11. per l. 48. ff. ad leg. Aquil.* De cætero cessat ea juris vetusti dispositio, qua traditur, aditione hæreditatis actiones hæredi adversus defunctum competentes confundi *l. 7. Cod. d. publ. l. 6. Cod. d. hered. act. l. 14. Cod. ad l. Falc. l. 95. §. 2. ff. d. solui.* Tertium memoratur beneficium, quod hæres legatariis falcidiam detrahere queat *d. §. 4.* sed hoc, docente Hubero *loc. citat.* revera non est inventarii beneficium: quia, inquit, antehac dudum hæredes deductionis illius copiam habuerunt: verum habetur pro tali, quatenus omissio Inventarii privationem falcidiæ infert; oppido bene: nam ut necessitatem Justinianus universis imponeret Inventarii conficiendi, quoties non admodum liquida hæreditas obtigisset, tria sanxit neglecti inventarii incommoda, commodis recensitis e diametro contraria, ex quibus tamen unum tantummodo novum, & ex ipsius constitutione oriundum est.

§. XI.

Hoc est, quod creditoribus in solidum, etiamsi bona exhausta sint, teneatur hæres, §. 12. *d. l. ult.* sed an creditoribus tum hæreditariis, tum testamentariis seu legatariis & fideicommissariis? & his quidem etiam propter agnitionem voluntatis defuncti solida legata quasi ex contractu debere intelligitur, *d. §. 5. Inst. d. obl. q. 9. ex contr.* non tamen ultra, aut in plus, quam est in hæreditate, quod summam rationem habere inculcat Idem *Uinnius ad. d. §. 1. Inst. d. sing. reb. per fid. rel. Huber. ad Tit. Inst. d. hered. q. 6. diff.* equidem jure veteri: nam novo secus obtinere, ratus est, *per nov. 1. cap. 2. §. 2. Zoes. h. t. n. 23. Peres. in Cod. h. t. n. 12.* sane habet hæres, quod suæ facilitati expensum ferat: nam imputet sibi, non duntaxat, quod solvendi onus suscepit, eo quod contempserit legis beneficium, quo perfrui cautiore aditione potuerat *d. §. 12.* sed & quod

quod suspicionem κλοπῆς καὶ καυρημάτων, furti atque fraudis, contra se militare fecerit; haud inani præsumptione expilatae hæreditatis, ante sufficientis, aut pro tali saltem habitæ; & quod eam non adhibita adnotatione studuerit conturbare, creditores fateretur quoscunque circumvenire, confusa adeo facere, miscere omnia, ut videatur velle versari male, & iis, quorum interest singulas massæ partes in conspectum proferri, non res, sed verba dare: qui adeo probas acceptorum & inventorum in hæreditate rationes (quarum caput & principium est inventarium) nolle, neque posse facere suspicionem excitat; ut proinde protervus hæres (qui credi vix ac ne vix quidem potest, temere, non exploratis hæreditatis viribus eam adire, aut ei se immiscere, eumve onerare testatorem ultra bonorum suorum summam voluisse) hanc luat suæ malignitatis pœnam, leges transcendens, ex quibus caute omnia agens, nihil poterat damnificari, juxta loquelam Imperatoris in Nov. 1. cap. 2. §. 2.

§. XII.

Superioris tamen regulæ attendendas esse aliquot exceptiones, æquitati congruere videtur: cessabit enim ea pœna (1.) in Fisco hærede, utique quatenus bona tanquam vacantia occupavit l. 1. §. 1. ff. d. jur. fisc. non quando succedit jure hæreditario. Zoef. ad. d. tit. ff. n. 28. adde omnino Fachin. lib. 6. contror. cap. 21. (2.) si mortuus, de cujus hæreditate agitur, dum viveret, bonis cesserit Id. ibid. (3.) si creditores & legatarii fateantur nihil amplius fuisse in hæreditate, Id. ibid. n. 15. Peref. in Cod. h. t. num. 12. (4.) sic defunctus reliquerit quippiam alicui taxandum officio Judicis, ut alimenta. v. Fachin. contror. lib. 6. cap. 39. (5.) si hæres sit, cui libertatis causa bona addicantur (6.) in executoribus testamentariis, ut ex Jafone meminit Tholof. Syntag. jur. lib. 46. cap. 3. n. 19. Sed ea sigillatim premere, instituti non patitur ratio.

§. XIII.

Id vocant in dubium, an quæ ita cauta sunt civili jure, Canonibus æque recipiantur, nec non in interiori conscientiae foro? primum ajo, cum laudato D. Fachin. contror. lib. 6.

cap. 23. posterius, iusta ratione motus, pernego cum eodem lib. dict. cap. 24. Nam, ut superius evictum, nititur dispositio allegati juris, & se fundat super aliqua præsumptione, quæ etsi in foro soli, non æque poli obligat, si pura veritas ei non respondeat; non obstante eo, quod legem à summa potestate positam, conscientiam in utrovis foro obstringere urgeant dissentientes; de qua re plenius disseruere *D. Mich. Grass. sent. ad. lib. & §. 21. Fachin. contr. lib. 6. cap. 24. Zoef. ad. ff. h. t. n. 24.*

§. XVI.

Nunc in scenam filius prodeat familias; hic ubi beneficium hoc neglexerit, excidetne legitima? quæstio plus satis vexata, quæque Doctorum ingenia contorsit mirifice; plerique partem tuiti sunt negativam, autumantes contrariam esse inimicam humanitati, non toleranti per se tam vehementem contra liberos præsumptionem; nec non juri naturæ, cui haud prævalet civile, & quod legitima ad instar sit alieni aris, respuens omne gravamen. *fac. l. 7. ff. d. bon. damn. l. 32. l. 36. Cod. d. inoff. test. l. un. pr. C. d. Imper. lucr. descr.* Quanta tamen hæc sunt omnia, si hujus beneficii contemtores (quales esse eos dedecet, propter rationes *Petri Greg. Tholos. in Syntag. d. lib. 46. cap. 3. n. 22. & seq.*) reperti fuerit filiisfam.

— — — — — *Dent ocyus omnes,*

Quas meruere pati, sic stat sententia, penas.

uti pro me disputavere *D. Zoef. ad Tit. ff. d. jur. delib. n. 16. Peres. ad Tit. C. cod. n. 13. Diff. Hub. prælect. ad Inst. tit. d. hered. q. & diff. n. 6. & ad ff. eod. Fachin. Contr. lib. 4. cap. 34. Grass. sent. lib. 2. art. inventarium qu. 24. & al.*

§. XV.

Sed an perinde amitteretur Trebellianica? Id negant communiter. Vide, ne eorum scrinia compilem, latè *Grass. ibid. qu. dict. n. 2. Fach. d. lib. cap. 38. Zoef. ibid. n. 17. Peres. n. 15.*

§. XVI.

Cæterum, quemadmodum omnes obtemperare legi convenit, Demosthene finitore in *l. 2. ff. de leg. dicendum, neminem hac parte exlegem esse, nisi militem propter simplicitatem,*
de

de qua re in *f. d. l. ult.* quam tamen abrogatam, aut correctam dicas per *Nov. 1. cap. 4. ad fin.* verum cum non sit facile inducenda correctio, videtur recte sentire *Cujac. ad. d. Nov. in fin.* militem quidem non excusari ab observanda voluntate defuncti, de qua ibi præcipuè: non etiam mulctari propter neglectam inventarii confectionem, & ita recte *Zoef. d. tit. n. 20.* alioqui ne Ecclesia quidem hæres immunis ab hac sanctione futura erit, per manifestum Textum in *Nov. 115. cap. 3. §. 13. v. Fachin. l. 6. controuv. cap. 25.* præsertim si fuerint, contra quos habeat Ecclesia regressum, si ob illorum negligentiam damnum passa est. *Grass. d. art. qu. 3. n. 8.* at prætermittentes pauperes ab isto legis pænali fore liberos, aut si non, saltem restitutionem in integrum adversus omissionem Inventarii confectionem posse petere, responderunt benigni inopum fautores *v. Fachin. contr. lib. 6. cap. 20.*

§. X V I I.

Quid quod & ii ista pæna non sint prægravandi, quibus necessitas conficiendi inventarii à Testatore fuit remissa: nam id ei integrum esse constat, non quidem in præjudicium creditorum, ne testatoris facto iis inferatur injuria, quæ oriretur ratione debiti: cum non fieret satis, si pro lubitu daretur hæredi potestas abutendi rebus hæreditariis: bene tamen legatariorum aut fideicommissariorum, quibus si nolisset, nihil quoque relinquere cogeretur; hisce adde, quod inducta sit repertorii confectio in favorem ultimæ voluntatis, cui liberum est renunciare, sicut ex *Conuarr. Perez. ad d. tit. C. n. 18. Zoef. ad d. tit. ff. num. 23. Tholos. Syntag. d. cap. 3. n. 15.* nihilo secius, atque moribundus Inventarii confectionem tutori testamentario non potest non remittere, confusus persuasusque de ejus fide, aut prohibere justa de causa *l. 7. Cod. A. bur. tut. ibique D. Groenewegen,* qua & perimotus judex idem vetare potest, teste *Busio ad l. 7. ff. d. adm. tut. Add. omnino Fachin. lib. 6. controuv. cap. 25. Grass. d. artic. qu. 2. n. 3. Tholos. Syntag. ibid. n. 16.*

§. X V I I I.

Hac pro ratione materia dicta sufficiant: & si in his culpa quid
erra-

erratum vel negligentia prætermisum sit, venia locum concedi potest. Nam (ut cum Imperatore nostro loquar l. 2. §. 14. Cod. d. vet. jur. enucl.) in nullo penitus errare, omniumque habere memoriam, divinitatis magis, quam mortalitatis est; Nunc

Omnibus in rebus satis est voluisse; voluntas,

Cetera si desint, respicienda venit.

COROLLARIA.

I.

Querela inofficiosi testamenti est ipsa hereditatis petitio, non verò actio præparatoria.

I I.

Causæ exheredationum recensitæ in Nov. 115. cap.

3. & 4, similes, aut graviores non excludunt.

I I I.

Invecta & illata in prædium rusticum non tenentur tacito jure pignoris.

I V.

Qui credidit in refectiorem navis, non habet legalem hypothecam.

V.

Maritus est dominus dotis.

V I.

Contractus in testamento celebrari nequit.

F I N I S.